



rubriek over familie- en boerderijnamen door Henk Harmsen
suggesies en aanvullingen 0543
472603

Bertus Tenkink was het eerste slachtoffer van de Spaanse griep van 1918 in Nederland. In deze rubriek van vorige week konden we geen andere conclusie trekken. Spaanse griep heet in de Tenkink-familie immers nog steeds de officiële doodsoorzaak van 'Ome Bertus'. Een opmerkelijke briefwisseling, die na verschijning van het artikel boven water kwam, zegt echter dat er waarschijnlijk toch meer aan de hand was.

„Ik kan geen zekerheid krijgen”, zegt Dick te Pas (71) in Gendringen. „Maar dit is allemaal toch wel opvallend.” Hij toont bij de uitgespreide oudheden op de kamertafel een stapeltje nota's van het NH Diaconessenhuis in Arn-

Bertus Tenkink: tragedie van een boerenzoon

hem, op naam van Bertus Tenkink, waarin sprake is van een reeks behandelingen met de 'kunstzon'. Uit de data is op te maken dat de behandelingen al zijn begonnen in juni 1917, een jaar dus voor Bertus' vroege dood. „Bertus zal die reizen naar Arnhem en - voor toen - hoge kosten niet voor niets hebben gemaakt”, veronderstelt Te Pas, wiens vrouw een dochter is van Jans Keuper. Jans stond op het punt met de Kotte scholtzenzoon te trouwen, toen deze als 31-jarige overleed. Later trouwde Jans met Willem Seinhorst van Huusboer in Sinderen.

Wat heeft Bertus Tenkink gemaakt? Stierf hij inderdaad aan de Spaanse griep? Mogelijk was de oorzaak toch een andere. Na zijn overlijden kwam er een geschrokken condoleancebrief van de moeder van het Diaconessenhuis, die schreef dat ze het overlijden niet had verwacht omdat Bertus zo gezond leek en omdat zijn oog zo goed heelde.

Hieruit valt volgens een woordvoerder van het tegenwoordige diaconessenhuis, nu een onderdeel van het ziekenhuis Rijnstate, af te leiden dat Bertus Tenkink moet hebben geleden aan lupus,

een vorm van huidtuberculose. Het is een ziekte die zich doorgaans openbaart vóór het dertigste levensjaar, vooral in het gezicht. Ze gaat gepaard met weefselverval en onder andere verschrompeling van de oogleden. Vaak ook met long-tbc en als complicatie huidkanker. Als remedie werd de koolspitslamp of hoogtizon ('kunstzon') toegepast, die de aanmaak van vitamine-D bevorderde. Tegenwoordig zijn er goede medicijnen en is lupus net als tbc geen ernstige ziekte meer. Maar vroeger overleden er nogal wat mensen aan.

't Wieske

Dick te Pas heeft nog meer materiaal van Bertus Tenkink. Zoals de oproep voor de keuring voor de Landstorm in 1917 en een briefwisseling over Bertus' bezittingen, zo'n 28 hectare, over de grens in Oeding. In 1916 had Duitsland de vermogensbelasting ingevoerd en vanaf dat moment lag Bertus met de Duitse instanties in de clinch over de hoogte van de aanslagen. Op 12 april 1918 schrijft zijn broer Jan op 't Gelink in Kotten in een brief dat Bertus weer naar Oeding moet voor belastingzaken. Maar omdat Bertus

geen pas heeft, neemt de broer aan dat hij het weer moet opknappen. Jan raadt Bertus aan de boerderij 't Wieske in Oeding te verkopen aan ene Seybel, die er 22.000 mark ofwel 13.000 gulden voor wil neertellen. Meer is het volgens Jan niet waard, doordat de pachter maar drie koeien heeft en de grond heeft laten verarmen. Of de verkoop is doorgegaan? Enkele maanden later kreeg de broer zijn deel van de Duitse gronden als erfenis.

Betreffende de boerderij van Tenkink moet nog iets worden aangekend bij het artikel van vorige week. In 1921, drie jaar na overlijden van Bertus (8 juni 1918), kwam Willem Seinhorst, echtgenoot van Jans Keuper, als pachter op de boerderij in Gendringen (in Wicken). Hij bleef er tot 1938. Toen kocht hij de boerderij van de erven Semmelink op de Wals bij Gendringen.

Het Tenkinkhuis werd toen gekocht door Jan Uenk, afkomstig van 't Spieker tussen Sinderen en Lintel. Het grote Tenkinkhuis aan de Ringweg 5 in Wicken is nu geen boerderij meer: het voorhuis wordt bewoond door de kunstenaar Jozef Komperman. In het achterhuis zit een autobedrijf.



• De boerderij in Wicken, waar Bertus Tenkink bij zijn oom en tante woonde. (Foto Hans Groene)

G.D. 23/3-1996